A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2014. február 4.)

a Spanyolország által végrehajtott SA.21817. (C 3/07.) (korábbi NN 66/06.) számú állami támogatásról

Spanyol villamosenergia-tarifák: a fogyasztók

(az értesítés a C(2014) 7741. számú dokumentummal történt)

(Csak a spanyol nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2014/456/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

azt követően, hogy a fent említett rendelkezéseknek ([1]) megfelelően felhívta az érdekelt feleket, hogy tegyék meg észrevételeiket, és tekintettel az észrevételekre,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) A Centrica plc és a Centrica Energía S.L.U. vállalkozás (a továbbiakban együttesen: 'Centrica') 2006. április 27-én kelt levelében a Spanyolországban 2005-ben bevezetett szabályozott villamosenergia-tarifa rendszerrel kapcsolatosan panaszt nyújtott be a Bizottsághoz.

(2) A Bizottság 2006. július 27-én kelt levelében felkérte a spanyol hatóságokat a fenti intézkedéssel kapcsolatos tájékoztatás nyújtására. Ez a tájékoztatás egy 2006. augusztus 22-én kelt levélben érkezett meg a Bizottsághoz.

(3) 2006. október 12-én az ügyet be nem jelentett állami támogatásként nyilvántartásba vették (NN 66/06. számú ügy).

(4) A Bizottság 2006. november 9-én kelt levelében az intézkedés további tisztázására kérte a spanyol hatóságokat. A spanyol hatóságok 2006. december 12-én kelt levelükben válaszoltak.

(5) A Bizottság 2007. január 24-én kelt levelében tájékoztatta a spanyol hatóságokat, hogy az intézkedés vonatkozásában az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott.

(6) A Bizottság határozatát az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([2]) kihirdették. A Bizottság felkérte az érdekelt feleket, hogy tegyék meg az intézkedésre vonatkozó észrevételeiket.

(7) A spanyol hatóságok 2007. február 26-án kelt levelükben benyújtották észrevételeiket.

(8) A Bizottság a következő érdekelt felektől vett át észrevételeket: Galícia regionális kormánya (Xunta de Galicia) (2007. március 23-án kelt levél), Centrica (2007. március 26-én és 2007. július 3-án kelt levelek), ACIE – Független Energiaszolgáltatók Szövetsége (2007. március 26-én kelt levél), Asztúria kormánya (2007. március 27-én kelt levél), AEGE – Energiaigényes Felhasználók Szövetsége (2007. április 2-án kelt levél), Asturiana de Zinc – AZSA (2007. április 3-án kelt levél), Ferroatlántica – fémtermelő (2007. április 3-án kelt levél), Alcoa (2007. április 3-án kelt levél), UNESA – Spanyol Villamosenergia-ipari Szövetség (2007. április 25-én kelt levél), ENEL Viesgo (2007. április 26-án kelt levél), Iberdrola (2007. április 26-án kelt levél), Union Fenosa Distribución (2007. április 27-én kelt levél), Hidrocantábrico Distribución Electrica (2007. április 27-én kelt levél), Endesa Distribución Electrica (2007. április 27-én kelt levél).

([1]) HL C 43., 2007.2.27., 9. o.
([2]) Lásd 1. lábjegyzetet

(9) A érdekelt felek észrevételeit a Bizottság 2007. május 15-én és 2007. július 6-án kelt leveleiben továbbította a spanyol hatóságokhoz, akik lehetőséget kaptak a reagálásra; az észrevételeik egy 2007. augusztus 2-án kelt levélben érkeztek meg.

(10) A Centrica 2007. június 1-jén, 2007. augusztus 28-án, 2008. február 4-én és 2008. március 1-jén kelt leveleiben, az AEGE 2011. november 21-én kelt levelében, valamint a Ferroatlántica 2011. december 5-én kelt levelében további tájékoztatást nyújtott be.

(11) A Bizottság 2009. július 30-án, 2010. március 19-én, 2011. október 6-án, 2012. április 12-én, 2012. augusztus 31-én, 2013. február 4-én és 2013. július 17-én kelt leveleiben további felvilágosítást kért a spanyol hatóságoktól az intézkedéssel kapcsolatosan. A hatóságok 2009. október 5-én, 2010. április 26-án, 2011. december 7-én, 2012. június 12-én, 2012. október 18-án, 2013. február 11-én és 2013. október 4-én kelt leveleikben válaszoltak.

(12) 2013. április 19-én az ügyet két részre bontották: erre az ügyre, nevezetesen a villamos energia végfelhasználóknak nyújtott támogatással foglalkozó SA.21817 (C3/07, korábbi NN 66/06) számú, illetve a villamos energia elosztóknak nyújtott támogatással foglalkozó SA.36559 (C3a/07 korábbi NN 66/06) számú ügyre. Ez a határozat a háztartásokat és a kis üzleti vállalkozásokat kizárva, csak az eljárás hatálya alá tartozó villamos energia végfelhasználóknak esetleg nyújtott támogatással foglalkozik.

2. AZ INTÉZKEDÉS RÉSZLETES ISMERTETÉSE

A SPANYOL VILLAMOSENERGIA-RENDSZER 2005-BEN

(13) A 2005-ben alkalmazandó 1997. november 27-i 54/1997. sz. törvény (Ley del Sector Eléctrico, a továbbiakban: LSE) által létrehozott jogi keretek között a végfelhasználók villamos energiával szabályozott tarifákon történő ellátása szabályozott tevékenységként került besorolásra. Ezt a feladatot a törvény az elosztókra osztotta ki.

(14) 2005-ben a spanyol piacon valamennyi villamos energia végfelhasználó választhatott, hogy független szolgáltatókkal tárgyal az ellátási szerződéséről, vagy az állam által meghatározott szabályozott tarifán részesül ellátásban. A szabályozott piacon minden olyan végfelhasználó, aki ezt kérte, jogosult volt a fogyasztói profilját és fogyasztási volumenét figyelembe vevő, integrált szabályozott tarifán (minden költséget magában foglaló ár) való ellátásra a helyi elosztójától. A szabad piacon a fogyasztók a szintén szabályozott hálózati hozzáférési díjat fizették meg, amin felül az energiaellátás költségeit is állniuk kellett. A villamosenergia-ágazat reformjának 2009-es befejezése óta az elosztók már nem szolgáltatnak szabályozott integrált tarifákon villamos energiát.

(15) A szabályozott integrált tarifákról és a szabályozott hálózati hozzáférési díjakról – rendes esetben az N – 1 év vége előtt – előzetesen döntöttek az egész évre vonatkozóan, de azokat az év során is kiigazíthatták ([3]). Azonban az éves tarifa emelésekre felső összegkorlát vonatkozott ([4]). Elvben a tarifákat és díjakat az előrejelzések alapján úgy határozták meg, hogy az alkalmazásukból eredő szabályozott bevételek a villamosenergia-rendszer összes szabályozott költségére elegendő fedezetet biztosítsanak. 2005-ben a rendszer szabályozott költségei közé tartoztak többek között az integrált tarifákon történő energia ellátás költségei, a különleges támogatási rendszerekből (megújuló energiaforrások, kapcsolt energiatermelés, stb.) vásárolt energia költségei, szállítási és elosztási költségek, keresletoldali szabályozási intézkedések, a spanyol szigeteken a villamosenergia-termelés többletköltségei, szén támogatás, előző évek hiánya, stb. Nem voltak szabályok egyes bevétel csoportok, vagy azok egy részének valamely konkrét költség csoporthoz vagy azok egy részéhez történő rendelésére. Ennek eredményeképpen például a hálózati hozzáférési díjakból származó bevételt nem rendelték sem részben, sem egészében például a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia támogatásának vagy a spanyol szigeteken a villamosenergia-termelés költségének a finanszírozására.

(16) A fogyasztás mértékétől, a fogyasztás profiljától, a célzott fogyasztótól és a hálózati kapcsolódási feszültségtől függően 2005-ben nem kevesebb mint 25 végfelhasználói szabályozott tarifa volt. Ugyanakkor a szabad piaci végfelhasználókra kilenc másik szabályozott hálózati hozzáférési díj vonatkozott, amelyek szintén a kapcsolási feszültségen és más tulajdonságokon alapultak.

(17) 2004. december 30-án a spanyol hatóságok a 2005. évben alkalmazandó tarifákat ([5]) az alábbi felhasználói csoportoknak megfelelően határozták meg:

([3]) Az LSE 12. cikkének (2) bekezdése rendelkezett arról, hogy a villamos energia tarifákat elvben évente egyszer kellett megállapítani, de az év során kiigazíthatták.

([4]) Az 1432/2002. sz. királyi rendelet 8. cikke értelmében az átlagos tarifa nem emelkedhetett 1,40 %-nál többel (évente), miközben az egyéni tarifák mindössze az átlagos tarifa növekményének megfelelő százalékkal + 0,60 %-kal emelkedhettek (összesen 2 %-kal).

([5]) A 2005. évi villamos energia tarifa meghatározásáról szóló, 2004. december 30-i 2392/2004. sz. királyi rendelet. Hivatalos Állami Közlöny 315., 42766. o.

INTEGRÁLT TARIFÁK

Kisfeszültség

1.0. Teljesítmény 770 kW-ig

2.0. Általános, 15 kW-ot meg nem haladó teljesítmény

3.0. Általános

4.0. Általános, hosszú élettartamú

B.0 Közvilágítás

R.0 Mezőgazdasági öntözés

Nagyfeszültség

Általános tarifák

Rövid élettartamú

1.1. Általános, 36 kV-ot meg nem haladó

1.2. Általános, 36 és 72,5 kV között

1.3. Általános, 72,5 és 145 kV között

1.4. Általános, 145 kV felett

Közepes élettartamú

2.1. 36 kV-ot meg nem haladó

2.2. 36 és 72,5 kV között

2.3. 72,5 és 145 kV között

2.4. 145 kV felett

Hosszú élettartamú

3.1. 36 kV-ot meg nem haladó

3.2. 36 és 72,5 kV között

3.3. 72,5 és 145 kV között

3.4. 145 kV felett

Vontatási tarifák (Tarifas de tracción)

T.1 36 kV-ot meg nem haladó

T.2 36 és 72,5 kV között

T.3 72,5 kV és 145 kV között

Mezőgazdasági öntözés

R.1 36 kV-ot meg nem haladó

R.2 36 és 72,5 kV között

R.3 72,5 és 145 kV között

G. *Nagyfogyasztói tarifa (G4)*

Elosztóknak történő értékesítések tarifái

D.1 36 kV-ot meg nem haladó

D.2 36 és 72,5 kV között

D.3 72,5 és 145 kV között

D.4 145 kV felett

HOZZÁFÉRÉSI TARIFÁK

Kisfeszültség

2,0 A Rendes kisfeszültségű hozzáférési tarifa

2,0 NA Egyszerű, nappali/éjszakai megosztású kisfeszültségű hozzáférési tarifák

3,0 A Általános kisfeszültségű tarifa

Nagyfeszültség

3.1.A Hozzáférési tarifa 36 kV-ot meg nem haladó feszültség esetén (450 kW-ot meg nem haladó teljesítmény)

6.1 Hozzáférési tarifa 36 kV-ot meg nem haladó feszültség esetén (450 kW-ot meghaladó teljesítmény)

6.2 Hozzáférési tarifa 36 kV-ot meghaladó, de 72,5 kV-ot meg nem haladó feszültség esetén (450 kW-ot meghaladó teljesítmény)

6.3 Hozzáférési tarifa 72 kV-ot meghaladó, de 145 kV-ot meg nem haladó feszültség esetén (450 kW-ot meghaladó teljesítmény)

6.4 Hozzáférési tarifa 145 kV-ot meghaladó feszültség esetén (450 kW-ot meghaladó teljesítmény)

6.5 Nemzetközi kereskedelemben használt hozzáférési tarifák

(18) A szabályozott integrált tarifát fel lehet bontani a szállítás, elosztás és általános rendszerköltségek fedezetére szánt elemre (*hálózati hozzáférési díj*), valamint a villamos energia nagykereskedelmi piacon történő beszerzésének költségeit tükröző elemre (*energia elem*). Továbbá a keresletoldali szabályozási szolgáltatások esetében (például az áramellátás értesítést követő, elfogadott megszakításai vagy a fogyasztás völgyidőszakokra való koncentrálása) az integrált tarifákra engedmény rendszert alkalmaztak. Spanyolország 2005. óta változtatásokat vezetett be a szabályozott tarifarendszerben. Ezek közül a legutóbbi változás 2013-ban történt, amikor Spanyolország több intézkedés között a kiskereskedelmi piaci árak szabályozásának reformját is tartalmazó, a villamosenergia-ágazatra vonatkozó új jogi keretet (24/13. sz. törvény) fogadott el. Spanyolország bejelentette, hogy ezt az új törvényt és a végrehajtási rendelkezéseit 2014. során megszövegezik. Alább megtalálhatóak a fent említett csoportok legalacsonyabb (azaz a 145 kV-ot meg nem haladó) tarifa szintjeinek 2005. január 1-jétől alkalmazandó egyes alap integrált tarifái:

1. táblázat

2005. évi szabályozott integrált tarifák alap összegei

	A/Teljesítmény elem	B/Energia elem	Integrált tarifa (A+B)			
	havi EUR/kW	EUR/kWh	EUR/MWh			
Kisfeszültség						
1.0 Teljesítmény < 770 W	0,277110	0,062287	62,67			
3.0 Általános	1,430269	0,083728	85,71			
4.0 Általános, hosszú élettartamú	2,284634	0,076513	79,69			
Nagyfeszültség						
1.4 Rövid élettartamú, általános > 145 kV	1,759358	0,058412	60,86			
2.4 Közepes élettartamú, általános > 145 kV	3,632629	0,053224	58,27			

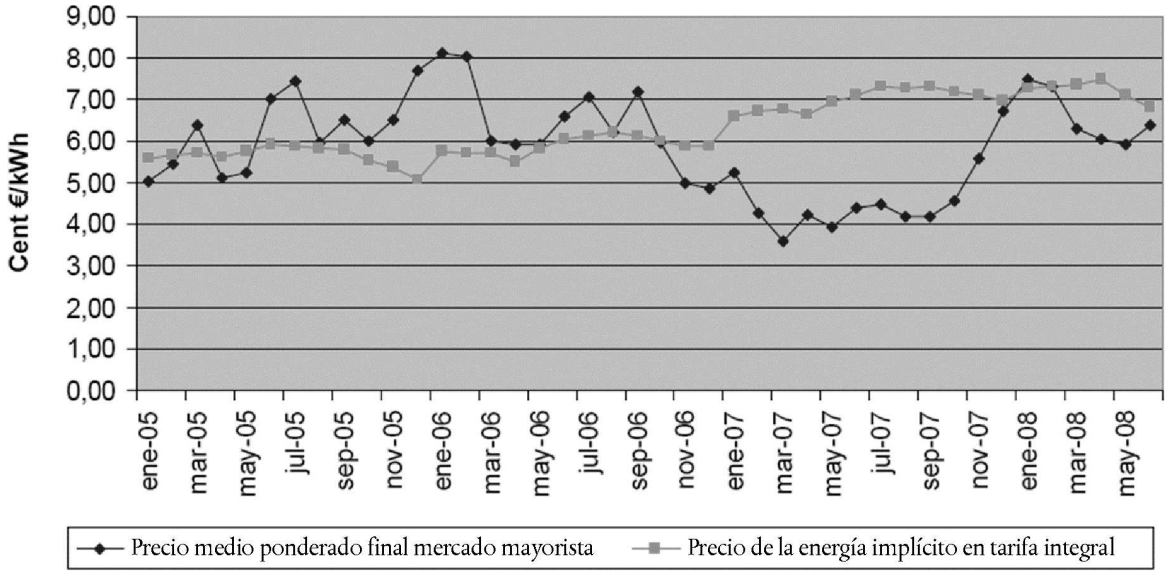
	A/Teljesítmény elem	B/Energia elem	Integrált tarifa (A+B)			
	havi EUR/kW	EUR/kWh	EUR/MWh			
3.4 Hosszú élettartamú, általános > 145 kV	9,511921	0,042908	56,12			
G. Nagyfogyasztók G4	10,208070	0,011265	25,44			

Forrás: A 2392/2004. sz. királyi rendelet I. melléklete, a Bizottság számításai.

(19) A Spanyol Nemzeti Energia Bizottság (*Comisión Nacional de Energía – a* továbbkiakban: CNE), azaz a spanyol szabályozó hatóság megállapította, hogy 2005-ben az integrált tarifák átlagban nem tükrözték az ellátás valamennyi költségét, különösen az energia nagykereskedelmi piacon történő beszerzésének a költségét. Nevezetesen, amint azt az alábbi diagram is mutatja, mindössze öt hónap során, 2005 januárja és februárja között, majd ismét 2005 áprilisa és júniusa között voltak az átlagos szabályozott integrált tarifákban foglalt árak az átlagos nagykereskedelmi villamosenergia-piaci árak alatt. Ezzel szemben 2006 októbere és 2007 decembere között ennek az ellenkezője történt: ezalatt a 14 hónapos időszak alatt az átlagos nagykereskedelmi árak mélyen az átlagos szabályozott integrált tarifákban foglalt energiaárak alá estek, jóval a 2005-ös év azon hét hónapjában megfigyelt különbséget meghaladóan, amikor a nagykereskedelmi árak az integrált tarifákban foglalt energiaáraknál magasabbak voltak.

1. diagram

Súlyozott átlagos nagykereskedelmi ár és az integrált tarifában foglalt energiaár

Forrás: CNE – Jelentés a gáz- és a villamosenergia-piacokon a verseny alakulásáról 2005-2007 közötti időszak, 84. o.

A 2005. ÉVI TARIFA HIÁNY

(20) A villamosenergia-rendszer elszámolásait a tényleges szabályozott bevételek és költségek alapján évente egyszer rendezték. 2005-ben a szabályozott tarifák és a hálózati hozzáférési díjak esetében megállapított szint nem eredményezett elegendő bevételt ahhoz, hogy lehetővé tegye a rendszeren belül az egész évre utólagosan igazolt valamennyi szabályozott költség visszatérítését. A CNE által az év végén lefolytatott 2005. évi végleges elszámolási eljárás során 3 811 millió EUR hiányt állapítottak meg. Nem ez volt az első alkalom, hogy az elszámolási eljárás hiányt mutatott ki, de a 2005. évi hiány mértéke példa nélküli volt. 2000-ben, 2001-ben és 2002-ben alacsonyabb hiányt könyveltek.

(21) A kormány különösen a villamos energia beszerzésének tényleges költségeit becsülte alul. Miközben a végfelhasználók villamosenergia-fogyasztása mind a szabályozott, mind a szabad piacon nagyjából úgy alakult 2005-ben, ahogy azt 2004 decemberében előre jelezték, az év során az előre nem látott áremelkedések sora a nagykereskedelmi árat 2005-ben 62,4 EUR/MWh-ra állította be, szemben a 2004. évi 35,61 EUR/MWh-val, ami az átlagos nagykereskedelmi árat 2005-ben 59,47 EUR/MWh-ra emelte. Ennek az emelkedésnek többek között egy, a vízierőművi termelést 55 %-kal csökkentő, szokatlanul száraz év, az olajárak emelkedése, a kibocsátáskereskedelmi rendszer alapján ingyen kapott CO_2 kibocsátási egységek piaci árának hatása, valamint a GDP növekedésénél nagyobb mértékű energia kereslet növekedés volt az oka.

(22) A rendszer általános költségeinek növeléséhez hozzájáruló másik fontos tényező volt a megújuló energia termelés támogatásának magas szintje. A megújuló energia termelők nevezetesen választhatták a nagykereskedelmi villamosenergia-piacon, vagyis a „pool"-ban való közvetlen részvételt. 2005-ben ez a választási lehetőség különösen vonzó volt, és ennek következtében a vártnál több megújuló energia termelő vett részt a pool-ban, ami a rendszer magasabb költségeihez vezetett. Ezenfelül a különleges rendszerből (megújuló energiaforrások, kapcsolt energiatermelés) származó villamos energia energiaköltségeinek közvetlen támogatása, amit szabályozott költségként könyveltek el, 2005-ben 2 701 millió EUR volt. Példaképpen a rendszer szállítási és elosztási költsége 2005-ben 4 410 millió EUR volt.

A hiány előfinanszírozása céljából elfogadott mechanizmus

(23) A hiány kialakulása nem maradt észrevétlen. Már 2005 márciusában, amikor egyértelművé vált, hogy tarifa hiány van kialakulóban, a spanyol hatóságok az 5/2005 sz. királyi törvényerejű rendelet 24. cikkében ([6]) rendelkeztek arról, hogy a villamosenergia-rendszer költségei és bevételei közötti rés áthidalásához szükséges pénzeszközöket Spanyolország azon öt legnagyobb „feljogosított villamos energia közműve" fogja szolgáltatni, amelyek jogosultak voltak az átállási költségek ([7]) vonatkozásában térítésben részesülni, az alábbi százalékos megoszlás szerint:

— Iberdrola, S.A.: 35,1 %;

— Unión Eléctrica Fenosa, S.A.: 2,84 %;

— Hidroeléctrica del Cantábrico, S.A.: 6,08 %;

— Endesa, S.A.: 44,16 %;

— Elcogas, S.A.: 1,91 %

(24) Az 5/2005. sz. törvényerejű rendelet arról rendelkezett, hogy a jövőbeli hiány negatív egyenlegként a fenti öt vállalatnál kerüljön beszámításra egy olyan meglévő betéti számlán, amit a CNE az átállási költségeknek az e vállalatok számára történő kifizetésére használ. A gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a közműveknek meg kellett előlegezniük a pénzösszegeket. Az átállási költség számla negatív egyenlege beszedési jogokat hozott létre, ami a közművek azon jogából állt, hogy a villamosenergia-fogyasztóktól a jövőben bevételt szedjenek be. A közművek e jogokat értékpapírosíthatták és a piacon eladhatták. Az e közművekre ruházott beszedési jogok minimális kamatlábon kamatoztak (3 hónapos Euribor, az előző évi novemberi átlagos Euribor kamatlábon számítva, felár nélkül).

A hiány végfelhasználók általi visszafizettetése céljából elfogadott mechanizmus

(25) 2006 júniusában a spanyol hatóságok határozatot hoztak a 2005. évi hiánynak a villamosenergia-fogyasztóktól a szabályozott tarifákon keresztül történő visszafizettetésére irányuló intézkedésekről. A spanyol hatóságok a 809/2006. sz. királyi rendeletben ([8]) előírták, hogy a 2005. évi hiányt (vagy pontosabban az öt kiválasztott közműre ruházott beszedési jogot) a fogyasztók fogják visszafizetni tizennégy és fél év alatt egy külön pótdíjban, amelyet mind az integrált, mind a hozzáférési tarifákban alkalmazni fognak. A pótdíjat a 2005. évi hiány nettó jelenértékének 14,5 év alatt, lineárisan történő visszatérítéséhez szükséges évi összegként számították ki, ami 2006-ban az integrált tarifa 1,378 %-ában, illetve a hozzáférési tarifa 3,975 %-ában került megállapításra. Az alkalmazandó kamatláb a 3 hónapos Euribor volt.

([6]) A termelékenység előmozdítására és a közbeszerzések tökéletesítésére irányuló sürgős reformokról szóló 2005. március 11-i 5/2005. sz. törvényerejű rendelet. Hivatalos Állami Közlöny 62., 2005.3.14., 8832. o.

([7]) Az átállási költségek olyan veszteségek, amelyeket az inkumbens villamosenergia-szolgáltatók a liberalizáció előtt végzett, meg nem térülő beruházások miatt szenvedtek el. A Bizottság az ilyen veszteségek fedezésére 2001. augusztus 6-i SG(2001) D/290869 számú levelében, az átállási költségek módszertanában (az átállási költségekkel kapcsolatos állami támogatás elemzésének módszertanáról szóló bizottsági közlemény) felvázolt feltételek mellett kompenzációs támogatás nyújtását engedélyezte. A Bizottság az NN 49/99 sz. ügyben 2001. július 25-én hozott SG(2001) D/290553. sz. határozatában felhatalmazta Spanyolországot, hogy 2008-ig az átállási költségek után kompenzációt nyújtson azon vállalkozások számára, amelyektől a 2005-ös hiány előfinanszírozását kérték.

([8]) A villamos energia tarifa 2006. július 1-jétől történő módosításáról szóló 2006. június 30-i 809/2006. sz. királyi rendelet első kiegészítő rendelkezése. Hivatalos Állami Közlöny 156., 2006.7.1.

(26) Ezt a pótdíjat „kifejezetten meghatározott rendeltetésű hozzájárulás”-nak (*cuota con destino específico*) tekintették. A spanyol hatóságok meghatározták, hogy a 2005. évi hiányt finanszírozó hozzájárulásból származó bevételek a CNE által kezelt letéti számlán halmozódnak fel. A CNE ezt követően a pénzeszközöket a beszedési jogok tulajdonosainak, azaz a hiányt finanszírozó termelőknek vagy a beszedési jogokat tőlük később megvásároló jogi személyeknek utalja át, a hiány finanszírozásából való egyenkénti részesedésüknek megfelelően.

A tarifa hiány hatása a spanyol piacra

(27) 2005-ben a spanyolországi villamosenergia-kereslet 37,49 %-át fedezték a szabad piacról. Ez a mennyiség a fogyasztók aránylag kis számának felel meg; a fogyasztóknak mindössze 8,5 %-a vásárolt energiát a szabad piacon, miközben 91,5 %-uk a szabályozott tarifáknál maradt (ami csökkenés a 2004. évi 97 %-hoz képest). A szabad piacon jelenlévő fő csoportot a nagyfeszültségű fogyasztók (elsősorban ipari fogyasztók) alkották; 38,9 %-uk élt a választási lehetőségükkel és az általuk eszközölt vásárlások a kontinentális Spanyolország területén 2005-ben felhasznált összes villamos energia 29 %-a volt. A háztartások és a kis kisfeszültségű fogyasztók 2003-tól választhatták a szabad piacot ([9]), de döntő többségük még mindig szabályozott tarifán volt; 2005-ben azonban jelentős részük szintén a szabad piacot választotta. 2005. december 31-én több mint 2 millió fogyasztó volt a szabad piacon (szemben a 2004. évi 1,3 millióval).

(28) A szabályozott tarifák által 2005-ben átlagosan nyújtott árelőnyt azonban a fogyasztók szabályozott piacra való visszatérésével párhuzamban kell vizsgálni, jóllehet egy bizonyos időeltolódással. Amint azt az alábbi 2. táblázat is szemlélteti, a szabad piacon ellátott fogyasztók száma 2005 egésze során nőtt, de 2006-ban csökkent, ami a százalékukat (8,15 %) visszahozta a 2005 első felében elért szintre. Hasonlóképpen, a 2004 decemberében tapasztalható csökkenés a végfelhasználóknak szabad piacról szolgáltatott villamos energia mennyiségében folytatódott 2005 első negyedévében. Bár lényegében megtorpant 2005 júniusa és szeptembere között, 2005 decemberében és 2006 egészében folytatódott.

2. táblázat

Az ellátó létesítmények és a villamos energia szabad piaci részesedése (az egész piac százalékában kifejezve) 2004-2006

Villamos energia	2004.				2005.				2006.			
	Márc.	Jún.	Szept.	Dec.	Márc.	Jún.	Szept.	Dec.	Márc.	Jún.	Szept.	Dec.
Az ellátó létesítmények %-ában	1,53	2,82	4,21	5,73	7,42	9,42	10,37	10,66	10,20	9,28	8,86	8,15
A villamos energia %-ában	29,30	33,60	36,19	33,57	33,15	35,34	41,39	37,41	29,38	27,10	25,74	24,87

Forrás: A CNE „Nota Informativa sobre los suministros de electricidad y gas natural en los mercados liberalizados, actualización 31 de diciembre de 2006” című jelentése.

(29) Bár a szolgáltatók által elszenvedett veszteségek hatása 2005 közepétől, a nagykereskedelmi árak jelentős emelkedésének kezdetétől érzékelhető volt, az ellátási szerződéseket nem lehetett azonnal megszüntetni. Ennek következményeként a szabad piaci szolgáltatók és különösen azok, amelyek nem rendelkeztek termelési kapacitással hanem a nagykereskedelmi piacon kellett beszerezniük a villamos energiát, arra kényszerültek, hogy vagy szabad piaci feltételek mellett – veszteségek elszenvedésének lehetősége ellenére – a szabályozott tarifával vetekedő árajánlatokat tegyenek, vagy a piaci részesedésük csökkenését eredményező, tényleges beszerzési költségeket tükröző magasabb árakat szabjanak ki.

([9]) Spanyolország a kiskereskedelmi villamosenergia-piacát hamarabb liberalizálta, mint azt az 1996-os és 2003-as villamosenergia-irányelvek előírták, amelyek az üzleti végfelhasználók részére 1999. és 2004. közötti liberalizációs ütemtervről rendelkeztek (kezdve a legnagyobbakkal), a háztartási szegmens liberalizációját pedig csak 2007. július 1-jétől tették kötelezővé.

3. AZ EUMSZ 108. CIKKÉNEK (2) BEKEZDÉSE SZERINTI ELJÁRÁS KEZDEMÉNYEZÉSÉRE VONATKOZÓ HATÁROZAT

(30) A Bizottságnak a hivatalos vizsgálat kezdeményezésére irányuló határozatában a végfelhasználók különböző csoportjai által fizetett szabályozott tarifákat hasonlították össze azokkal a becsült árakkal, amelyeket a szabad piacon, az ilyen tarifák hiányában kellett volna fizetniük. A piaci ár becsléseket a villamos energia nagykereskedelmi piaci ára, a hálózati hozzáférési díjak és 10 EUR/MWh átlagos becsült haszonkulcs alapján, a Centrica előterjesztése szerint számították.

3. táblázat

Fogyasztói csoportonkénti ár összehasonlítás

Fogyasztói csoport	Szabályozott tarifa (EUR/MWh)	Becsült piaci ár (csak a nagykereskedelmi ár és a hozzáférési tarifa) (EUR/MWh)	Becsült piaci ár (+ 10 EUR haszonkulcs)
1. Magas feszültségű hálózathoz kapcsolt nagy ipari fogyasztók (G4 tarifa)	23,9	61,17	71,17
2. Megszakítható ellátásban részesülő nagy ipari fogyasztók	27,0	73,87 -76,47	83,87 -86,47
3. Nagyfeszültségű hálózathoz kapcsolt fogyasztók	76,2	81,57	91,57
4. Háztartások	101,2	107,75	117,75
5. Kisfeszültségű hálózathoz kapcsolt kis ipari fogyasztók vagy szolgáltató társaságok	103,9	101,07	111,07

Forrás: Centrica

(31) Ez a táblázat az első két csoport (nagy ipari fogyasztók) számára jelentős előnyt mutatott ki. A végfelhasználók többi csoportja esetében az összehasonlítás kevésbé meggyőző, de kis mértékű előny még így is megfigyelhető.

(32) A határozat megállapította, hogy ezt az előnyt szelektíven nyújtották, mivel a mesterségesen alacsony szabályozott árak energiaforrásként inkább a vállalkozások villamos energia használatának, mint például gáz használatának kedveztek. Továbbá tényleges és jogi szelektivitást is megfigyeltek, ugyanis az előny aránytalanul nagyobb volt a nagy ipari végfelhasználók esetében, amelyek egyes esetekben olyan minden költséget magukban foglaló árakból húztak hasznot, amelyek a becsült szabad piaci árak energia elemének kevesebb mint felét tették ki.

(33) Az eljárást megindító határozatban jelezték, hogy azáltal, hogy a végfelhasználókat a szabályozott piacra való visszatérésre ösztönözték, a rendszer az elosztók előnyét is szolgálhatta, amelyekről úgy tűnik, hogy a szabályozott tevékenységük után garantált haszonkulcsot élveztek.

(34) A határozatban ezenfelül úgy vélték, hogy a rendszerben állami forrásokat mozgatnak, mivel a hiány visszafizetésére használt pótdíj adójellegű járuléknak minősül, és az abból származó bevételek a CNE-n, a spanyol szabályozó hatóságon (mint közjogi szerven) áramlanak át mielőtt a végső kedvezményezettekhez jutnának. A Bíróság ilyen ügyekben hozott ítélkezési gyakorlata alapján a határozatban azt a következtetést vonták le, hogy ezeket a pénzeszközöket állami forrásoknak kell tekinteni.

(35) Figyelemmel arra, hogy a végfelhasználók olyan piacokon működnek, amelyek általában nyitottak a verseny és az Európai Unión belüli kereskedelem előtt, a Bizottság az eljárást megindító határozatban azt a következtetést vonta le, hogy a 107. cikk (1) bekezdésében meghatározott valamennyi feltétel teljesült, és, hogy az intézkedés a végfelhasználóknak előnyt biztosító állami támogatást jelentett.

(36) Miután az eljárást megindító határozatban megjegyezték, hogy az EUMSZ 107. cikkének egyetlen eltérése sem tűnt alkalmazhatónak, megvizsgálták, hogy a villamos energia szabályozott tarifán történő szolgáltatása tekinthető-e általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak (ágész), és mint ilyen részesülhet-e az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdésében kikötött eltérésben. A határozat leszögezte, hogy a villamosenergia-ágazatban a tagállamok közszolgáltatási kötelezettségek megállapítására vonatkozó mérlegelési jogkörét a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([10]) (a továbbiakban: a villamosenergia-irányelv) rendelkezései korlátozzák. Ez az irányelv a tagállamok számára csak a háztartási fogyasztók és kisvállalkozások esetében határozza meg azt a kötelezettséget, hogy (a méltányos áron történő ellátáshoz való jogot nevezetesen magában foglaló) egyetemes szolgáltatási kötelezettséget vezessenek be ([11]). A határozatban azt a következtetést vonták le, hogy a villamosenergia-irányelv fényében a közepes vagy nagy vállalakozások villamosenergia-ellátása szabályozott tarifákon a szó szoros értelmében nem tekinthető általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak.

(37) A Bizottság így komoly kétségét fejezte ki arra vonatkozóan, hogy a szabályozott tarifákban foglalt, a kisvállalkozások kivételével a vállalkozásokra alkalmazott támogatás elem a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető-e.

(38) Az eljárás megindításáról szóló határozatban azt is megállapították, hogy a villamosenergia-elosztók állami támogatásban részesülhettek. Az ügy ezen része egy külön határozat tárgya (C 3a/07. sz. ügy)

4. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

(39) A Bizottságnak a részletes vizsgálati eljárás megindításáról hozott határozatával kapcsolatos észrevételek benyújtására vonatkozó felhívására számos beadvány érkezett nagy ipari fogyasztóktól, elosztóktól, független szolgáltatóktól, valamint Spanyolország autonóm közösségeinek kormányaitól. Itt csupán a villamos energia végfelhasználók javát szolgáló állítólagos állami támogatással kapcsolatos észrevételek kerülnek összefoglalásra.

A FÜGGETLEN SZOLGÁLTATÓK ÉSZREVÉTELEI

(40) A Centricá-tól és az ACIE-től, a Független Energiaszolgáltatók Szövetségétől érkeztek észrevételek. Az érvek és a következtetések nagyjából megegyeznek.

A Centrica és az ACIE észrevételei

(41) A Centrica beadványa elsősorban a villamosenergia-elosztóknak biztosított állítólagos előnyre összpontosított. A társaság által előterjesztett számadatok és érvek azonban a villamos energia végfelhasználók esetében fennálló állami támogatásra is utalnak.

(42) A Centrica szerint a szabad és a szabályozott piac egymás melletti létezése és különösen a végfelhasználók azon lehetősége, hogy szabadon váltsanak egyikről a másikra annyit jelentett, hogy a szabályozott tarifák a szabadpiaci árak referenciaáraként vagy felső összegkorlátjaként szolgáltak. A szolgáltatók nem szabhattak ki a szabályozott tarifánál magasabb árat, mert akkor nem tudtak volna új ügyfeleket szerezni és elvesztették volna a meglévőket.

(43) Rendes esetben a villamos energia végfelhasználók által a szabad piacon fizetett ár két elemből áll: a hálózati hozzáférési díjból és az „ellátási elemből", amely a piaci mechanizmus eredménye és a kiskereskedelmi szolgáltatót illeti meg. A kiskereskedelmi ellátásban a nyereségesség attól függ, hogy a fogyasztók által fizetett „ellátási elem" fedezi-e a szolgáltató költségeit (azaz az energia nagykereskedelmi piacról történő beszerzési költségeit vagy vertikálisan integrált társaság esetében a saját termelés költségeit) és a „haszonkulcsot", amely magában foglal más ellátási költségeket (forgalmazási költségek, IT rendszerek, számlázás, stb.) és a befektetett tőke javadalmazását is. A szabad piaci szolgáltató így csak akkor tudott nyereségesen működni egy adott piaci szegmensben, ha „pozitív volt a haszonkulcs", másképpen megfogalmazva a különbség a szolgáltatónak az ügyfelek kiszolgálása során felmerült általános költségei és a szabályozott tarifa között.

([10]) HL L 176., 2003.7.15., 37. o.

([11]) A villamosenergia-irányelv 3. cikkének (3) bekezdése kimondja: „a tagállamok gondoskodnak arról, hogy minden háztartási fogyasztó, és ahol a tagállamok szükségesnek tartják, a kisvállalkozások is (nevezetesen azok a vállalkozások, amelyek 50 főnél kevesebb személyt foglalkoztatnak, és éves forgalmuk vagy mérlegfőösszegük nem haladja meg a 10 millió eurót) egyetemes szolgáltatásban részesüljenek, azaz a tagállam területén belül joguk legyen a meghatározott minőségű villamos energiával való ellátásra, méltányos, könnyen és tisztán összehasonlítható, átlátható árakon. Az egyetemes szolgáltatás biztosítása érdekében a tagállamok a fogyasztók ellátására kijelölhetnek egy végső menedékes szolgáltatót."

(44) A Centrica bizonyította a szabad piaci szolgáltatók versenyhátrányának fennállását olyan számításokkal, amelyek kimutatták, hogy 2005-ben egyetlen fogyasztói csoport ([12]) esetében sem maradt haszonkulcs (vagy bármilyen, az év elején még létező haszonkulcs az év során lemorzsolódott). Ez azt jelentette, hogy a szabályozott tarifákat túl alacsonyan határozták meg ahhoz, hogy a független szolgáltatók nyereségesen versenyezhessenek. A Centrica szerint a végfelhasználók bizonyos csoportjaiért (nevezetesen a G4 tarifás energiaigényes felhasználókért és más nagy ipari felhasználókért) már a tarifa hiány megjelenése előtt sem lehetett versenyezni, mivel a integrált tarifa soha nem hagyott haszonkulcsot a versenyzéshez. A Centrica szerinti állítólagos versenyhátrány mindenekelőtt a kisfeszültségű hálózathoz kapcsolt szolgáltató vállalkozásokat és kis ipari vállalkozásokat magában foglaló felhasználói csoportban, valamint a háztartási szegmensben történt.

(45) A Centrica számadatait, nevezetesen a szabályozott tarifák és a becsült piaci árak közötti összehasonlítást, a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában átvette (lásd 30. preambulumbekezést és 3. táblázatot).

(46) A Centrica nézete szerint a rendszer megsértette a villamosenergia-irányelvet, nem csupán a hiánnyal kapcsolatos intézkedések megkülönböztető jellege miatt (amely az elosztók veszteségeit ellentételezte, de a szolgáltatókét nem), hanem azért is, mert a fogyasztókat megfosztották az átlátható árakhoz és tarifákhoz való joguktól ([13]). Mivel a 2005-ben fizetendő villamosenergia-ár egy részét későbbi évekre halasztották, a véglegesen felszámított árak a fogyasztók számára nem voltak átláthatóak.

(47) Ezenkívül a Centrica állítása szerint a hiány visszafizetési mechanizmus két fő okból nem volt kiegyensúlyozott: először, a hiányt elsősorban kisfeszültségű végfelhasználók fizetik vissza, annak ellenére, hogy a keletkezéséhez leginkább hozzájáruló felhasználók a nagy nagyfeszültségű végfelhasználók voltak. Másodszor, a szabad piaci végfelhasználóknak olyan hiányt kellett megfizetniük, amely létrejöttében nem volt szerepük.

(48) A Centrica egyetértett a Bizottság azon előzetes nézetével, miszerint a spanyol hiánnyal kapcsolatos intézkedések állami források mozgatását vonták maguk után. A Centrica is úgy vélte, hogy a spanyol kormány által hozott, a termelők számára a beszedési jogaik értékpapírosítását lehetővé tevő döntés állami forrásokat érintett.

(49) Az ACIE, a Független Energiaszolgáltatók Szövetsége becslése szerint 2005-ben a szabályozott tarifák alapjaként szolgáló energia beszerzési költségek 68 %-kal maradtak a szolgáltatók által a nagykereskedelmi piacon az energia vásárlásaik során viselt tényleges költségek alatt. Az ACIE kihangsúlyozta a független szolgáltatókat érintő súlyos következményeket, amelyekkel a 2005. évi hiány járt. Az ACIE szerint a szabad piaci szolgáltatók az elosztókhoz hasonló beszerzési költségeknek voltak kitéve. Ráadásul ők lényegében kötelesek voltak a kormány által az egyes fogyasztói csoportokra meghatározott integrált tarifa szinthez igazodni, mivel ellenkező esetben nem tudták volna a meglévő ügyfeleiket megtartani vagy újakat vonzani. Nevezetesen az ACIE kiemelte, hogy tagjai 2005 elején a kormány nagykereskedelmi árakra vonatkozó előrejelzései alapján kötöttek szerződéseket, amelyeket később be kellett tartaniuk, annak ellenére, hogy nem bizonyultak nyereségesnek. Ennek eredményeképpen a független szolgáltatóknak veszteségeik merültek fel. A Centrica úgy becsüli, hogy 2005-ben 10 millió EUR veszteséget szenvedett. Az ACIE szerint több szolgáltató, köztük a Saltea Comercial, az Electranorte, a CYD Energia és az RWE, kiszorult a piacról.

AZ ENERGIAIGÉNYES FELHASZNÁLÓK ÉSZREVÉTELEI

(50) Az energiaigényes felhasználók a szövetségükön, az AEGÉ-n (Asociación de Empresas con Gran Consumo de Energia) keresztül vettek részt az eljárásban. Egyesek közülük (Asturiana de Zinc, Ferroatlántica és Alcoa) egyénileg is részt vettek. Az Alcoa egy alumíniumtermelő, amely Spanyolországban három, San Ciprián, La Coruña és Avilés településeken található termelő létesítményt üzemeltet, és 2005-ben a G4 integrált tarifában (az energiaigényes felhasználók számára fenntartott megszakítható tarifa) részesült. A Ferroatlántica olyan alumínium- és vasötvözet termelő, amely a 3.4 megszakítható tarifában részesült. Az Asturiana de Zinc, cinktermelő, San Juan de Nieva-i üzemének javát a G4 tarifa szolgálta.

(51) Az energiaigényes felhasználók az észrevételeikben vitatják a Bizottság azon következtetését, miszerint az ipari tarifák (G4 és más megszakítható tarifák) állami támogatásnak minősülnek, és azzal érvelnek, hogy a tarifák nem nyújtottak gazdasági előnyt, nem érintettek állami forrásokat, valamint nem voltak hatással a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre.

([12]) A Centrica maga öt csoportra osztotta a fogyasztókat. Ahogy azt a 17. preambulumbekezdésben jeleztük, ez a megosztás nem felelt meg az éves tarifákról szóló rendeletben közzétett szabályozott tarifa szerkezetnek.

([13]) Lásd a villamosenergia-irányelv A. mellékletének b) és c) pontjait.

Nincs gazdasági előny

(52) Az energiaigényes felhasználók véleménye szerint az eljárás megindításáról szóló határozatban az előny fennállásának megállapítására használt referenciaérték pontatlan. A Bizottság az ipari tarifákat összehasonlította az átlagos nagykereskedelmi piaci árral (a pool ár), ami azon költségek szempontjából tekinthető reprezentatívnak, amelyeket ezek a társaságok rendes piaci körülmények között fizettek volna. Mivel az ipari tarifákat a pool árnál alacsonyabbnak találták, az eljárás megindításáról szóló határozatban azt a következtetést vonták le, hogy a tarifák a kedvezményezetteiknek gazdasági előnyt nyújtottak.

(53) Az energiaigényes felhasználók azt állítják, hogy a pool egy azonnali piac, ahol óránként kereskednek a villamos energiával a következő napra. Az energiaigényes felhasználók szerint a pool-nak vannak bizonyos hiányosságai, amelyek hatással vannak a hatékonyságára és versenyképességére. Következésképpen a pool árak nem tükrözik pontosan a termelési határköltségeket, és ezért nem a tökéletes verseny helyzetét tükrözik. A villamos energiából nagy mennyiséget fogyasztó, egyenletes fogyasztási profilú nagy végfelhasználók nem a pool-ból vásárolnak, hanem jellemzően kétoldalú szerződéseket kötnek a villamosenergia-szolgáltatókkal. Ezt alátámasztja az OMEL 2005. évi jelentése is, ami kimutatta, hogy a feljogosított felhasználók közül mindössze a villamos energia kereskedelem 5 %-át jelentő hét feljogosított felhasználó szerezte be a villamos energiát közvetlenül a pool-on keresztül.

(54) Mindenesetre, még ha feltételezzük is, hogy a pool-ban jegyzett árakat megalapozott referenciaértékeknek lehetne tekinteni, nem lenne helyes a 2005. évi átlagos nagykereskedelmi árat használni, ahogy azt a Bizottság tette, mert ez az átlagos ár a szolgáltatók villamos energia keresletét tükrözi, akik viszont a végfelhasználók változatos portfólióját szolgálták ki, köztük háztartásokat és kisvállalkozásokat is. Az AEGE, a Ferroatlántica és az Asturiana de Zinc szerint a 2005-ben jegyzett legalacsonyabb ár, azaz 18,6 EUR/MWh megfelelő referenciaérték lenne, mivel ez az ár tükrözné a pool legversenyképesebb piaci körülményeit (amikor a termelők a villamos energiájukat a határköltségeikkel egyező áron kínálták). A nagy ipari fogyasztók helyzete nem összehasonlítható más végfelhasználók, különösen a háztartások helyzetével. Ezért az átlagos pool ár nem lehet a megfelelő referenciaérték. Az Alcoa szerint a Bizottságnak a vitatott tarifákat inkább a nagy végfelhasználók által kétoldalúan kötött árakkal kellene összehasonlítania.

(55) Az Alcoa a kétoldalú piaci árra egy példát adott, és jelezte, hogy a három alumínium üzeme mindig is a G4 tarifában részesült. Azonban az Alcoa tulajdonában áll egy olyan timföldgyár is (Alúmina Española), amelyre vonatkozóan a szolgáltatóval 2004 végén kétoldalú szerződést kötött. A szerződés két évre szólt, és egy további évre lehetett meghosszabbítani. A három alumínium üzem fogyasztási profilja ugyanolyan egyenletes, mint a timföldgyáraké. Az utóbbiak azonban számottevően kisebb mennyiségű villamos energiát fogyasztanak (0,35 TWh-ot az Avilés és a La Coruña üzemek 1,3 TWh-os, illetve a San Ciprián üzem 3,4 TWh-os fogyasztásával szemben). Az e szerződés alapján megállapodott átlagár 34,45 EUR/MW volt (amely tartalmazta az atommoratórium költségeit, a hálózati hozzáférési költségeket és egyéb járulékos költségeket). Ezt az árat versenytárgyaláson érték el, és a szolgáltatók árajánlatai nem tértek el többel, mint 5 EUR-val egymástól.

(56) Az Alcoa szerint az e kétoldalú ár (34,45 EUR/MWh) és a G4 tarifa (23,9 EUR/MWh) közötti különbség objektív tényezőkkel magyarázható. Nevezetesen a G4 tarifák felhasználóira olyan szabályozási korlátozások vonatkoznak, amelyeket a kétoldalú szerződésekre nem alkalmaznak, mint például a G4 tarifa alapján szerződött teljes teljesítmény felhasználásának kötelezettsége (szankciók terhe mellett), feszültségszabályozó berendezés birtoklására vonatkozó előírás, valamint 20 napon belüli fizetési kötelezettség (miközben a kétoldalú szerződések fizetési feltételei előnyösebbek).

(57) Az Alcoa így azt a következtetést vonta le, hogy a három alumíniumüzemére vonatkozó hipotetikus piaci ár ezen üzemek magasabb fogyasztási szintje miatt jóval alacsonyabb lenne, mint 34,45 EUR/MWh. Továbbá egy 10 EUR/MWh átlagos haszonkulcs figyelembevételével a timföldgyár ellátásának nettó költsége 24,25/MWh lenne, ami nagyon közel áll a G4 integrált tarifához.

(58) A Ferroatlántica kiemelte, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban helytelenül mutatták be a 2005-ben alkalmazott 3.4 szabályozott tarifát, mert tévesen engedményeket számítottak az alaptarifába, és azt az alkalmazandó hozzáférési díjnál (és a nagyon nagy fogyasztók díjánál) tízszer magasabb díjjal hasonlították össze. A Ferroatlántica arra is szolgáltatott bizonyítékot, hogy miközben a 2005. évi villamosenergia-ellátás 2004. évi határidős ügyleteiben az átlagos havi piaci ár 31,68 EUR/MWh volt, 2004 decemberében ez az ár 31,05 EUR/MWh volt. Ebből az következne, hogy valamely társaság az alap villamosenergia-ellátását 2005-ben akkor szerezhette be azon az áron, amikor a szabályozott tarifákat meghatározták. A „kiegészítő szolgáltatások" (3,92 EUR/MWh) és a vonatkozó hozzáférési tarifa (1,70 EUR/MWh) hozzáadását követően egy ipari felhasználó 36,67 EUR/MWh piaci árat kapott volna, ami az energiaigényes felhasználók esetében alkalmazandó 3.4 tarifa 56,11 EUR/MWh összege alatt van.

(59) Az említett tarifa egyéb engedményei valójában a keresletoldali szabályozási szolgáltatások nyújtására való képességet, valamint e szolgáltatásoknak a rendszer javára történő elfogadását javadalmazták. Ebben a vonatkozásban a Ferroatlántica hozzátette, hogy a tarifa engedménye különböző szolgáltatások nyújtását tükrözte, nevezetesen az óránkénti különbségtételt (éjszakai és hétvégi fogyasztással), a megszakíthatóságot (az ellátásnak a hálózatüzemeltető kérésére történő elfogadása), a szezonalitást (az ellátás koncentrálása a kis keresletű hónapokra), valamint a meddő energia kezelését. Csupán ezek a változó, 1995-től rendeletben meghatározott engedmények és nem a szabályozott tarifa szint magyarázzák, illetve a Ferroatlántica nézete szerint indokolják is a 2005-ben fizetett alacsonyabb átlagos villamosenergia-árat.

(60) Az energiaigényes felhasználók vitatják az eljárás megindításáról szóló határozat azon állítását, miszerint az előny nem volt arányban a fogyasztott mennyiséggel, és a nagy fogyasztók esetében növekvő tendenciát mutatott. Ebben a kérdésben az energiaigényes felhasználók azt állítják, hogy például maga a CNE is megerősítette, hogy a G4 tarifa szintjének még alacsonyabbnak kellett volna lennie. Az energiaigényes felhasználók megjegyzik, hogy a G4 vagy a 3.4 tarifa szerinti nagyfogyasztók több ezerszer annyi villamos energiát használtak, mint az átlagos magasfeszültségű fogyasztók, miközben egyharmadát fizették.

(61) Ezenkívül abban nincs semmi különös, hogy a nagyfogyasztók magasabb egységenkénti engedményt kapnak az árból. Ilyen alapon az energiaigényes felhasználók állítása szerint vitatható az a következtetés, hogy az ipari tarifák előnyt jelentettek. Mindenesetre, mutattak rá, a Bizottságnak kell meggyőző bizonyítékkal alátámasztania az előny fennállását.

(62) Az Alcoa azt is jelezte, hogy az Alcoa által Spanyolországban fizetett ár majdnem azonos volt az alumíniumüzemek által az EU-ban fizetett súlyozott átlagárral, és még magasabb is volt, mint az EGT-ben fizetett súlyozott átlagár.

Állami források hiánya

(63) Az energiaigényes felhasználók állítják, hogy ők voltak azok, akik közvetlenül megfizették az elosztóknak az ipari tarifákat, anélkül, hogy a pénzeszközök az állam ellenőrzése alá kerültek volna, és ezért ez az intézkedés a *PreussenElektra* ügyben hozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nem érintett állami forrásokat.

(64) Az energiaigényes felhasználók azzal érvelnek, hogy a tarifák megállapítása – ami 2004 végén történt – és a hiánynak a fogyasztóktól történő visszafizettetését szolgáló mechanizmus elfogadása között – ami csak 2006 júniusában történt – eltelt egy bizonyos idő. Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság azzal érvelt, hogy a felhasználók számláiban megjelenő, adójellegű járuléknak minősülő pótdíj bevezetése miatt állami források is érintettek lettek. Az energiaigényes felhasználók úgy vélik, hogy ha ezt a hipotézist elfogadják, egy olyan intézkedés válik 2006-ben (utólagosan) támogatássá, ami 2005-ben nem volt támogatás. Ez az uniós jog olyan alapelveinek mondana ellent, mint a jogbiztonság és a jogos elvárás. Az energiaigényes felhasználók rámutattak, hogy valamely intézkedés támogatásként történő besorolása kizárólag az elfogadásakor fennálló körülményektől függ, és nem függhet jövőbeli eseményektől, különösen amikor azok ésszerűen nem előre jelezhetők. Jacobs főtanácsnokot idézik a *Van Calster* ügyben ([14]): „a helyzetet az illetékek eredeti bevezetésének napján kell értékelni, és nem lehet visszamenőlegesen módosítani".

(65) Az energiaigényes felhasználók úgy vélik, hogy a 2005. évi szabályozott tarifák 2005-ben nem minősültek állami támogatásnak. Ezek a társaságok kiemelték, hogy az adott körülmények között a finanszírozási mechanizmus elemzése lényegtelen, mivel azt csak 2006-ban vezették be. A finanszírozási mód értékelése csak akkor lenne helytálló, ha az intézkedés a kezdetektől fogva állami támogatásnak minősült volna. Mivel a tarifák nem tartalmaztak támogatást, az energiaigényes felhasználók nézete szerint a Bizottság nem alapozhat egy ezzel ellentétes következtetést a pótdíjra.

(66) Az energiaigényes felhasználók továbbá úgy vélik, hogy az adójellegű járulékok esetében az intézkedés finanszírozási módja mindenesetre csak akkor lényeges az állami támogatás értékelése szempontjából, ha a járulék és „a támogatás között kötelező hozzárendeltségi viszony áll fenn", azaz az intézkedés és finanszírozása között közvetlen kapcsolat van ([15]). Az energiaigényes felhasználók tagadják egy ilyen kapcsolat létezését, mivel a pótdíjat azon hiány fedezetére tervezték, amely a szabályozott tevékenységek rendezése során merült fel, és amely nem csupán a villamos energia szabályozott tarifán történő szolgáltatásával volt kapcsolatos, hanem más rendszerköltségekkel is. A pótdíjat így nem kifejezetten a szabályozott tarifán történő ellátásból származó veszteségek fedezetére állapították meg. Másodszor, a tarifák szintje és az alkalmazott pótdíj között nem volt sem közvetett, sem közvetlen kapcsolat, mivel a 2004-ben meghatározott tarifa feltétel nélküli volt (nem függött későbbi években további kiigazításoktól).

([14]) A C-261/01. sz. és C-262/01. sz. *Van Calster* egyesített ügyekben intézett főtanácsnoki indítvány, 41. pont.
([15]) A Bíróság C-261/01. *Van Calster* egyesített ügyekben hozott ítélete, uo., 49. és 50. pontok.

(67) Az energiaigényes felhasználók ugyancsak úgy vélik, hogy a pótdíj nem minősült adójellegű járuléknak vagy illetéknek, mivel a spanyol jog szerint nem volt fiskális jellegű. A fiskális intézkedéseket közkiadások finanszírozására alkalmazzák, míg ebben az esetben a pótdíj célja egy olyan hiány visszafizettetése volt, amelyet a villamosenergia-rendszerben szabályozott tevékenységet végző magán üzemeltetők (elosztók) viseltek. A spanyol alkotmány szerint egy új fiskális intézkedést csak törvényben (és nem királyi rendeletben) lehet bevezetni. Ráadásul a pótdíjból származó bevételben az állam soha nem szerez tulajdont, illetve nem rendelkezhet azzal belátása szerint; ezeket a pénzeszközöket a CNE által kezelt betéti számlára utalják és az állam nem sajátíthatja ki azokat. Az elszámolási eljárás teljes mértékben automatikus és a CNE-nek nincs mérlegelési jogköre, önállósága, illetve nem ellenőrizheti a különböző szereplők részére befizetendő pénzeszközök végcélját vagy összegét.

(68) Az energiaigényes felhasználók szerint ezt a Bizottság a spanyol átállási költségekről szóló határozatában ([16]) elismerte, amikor abban kijelentette, hogy az „összegek CNE-n keresztül történő átutalása lényegében számviteli célokat szolgál" és nem vonta le azt a következtetést, hogy az intézkedés állami forrásokat érintett volna.

(69) Az energiaigényes felhasználók úgy vélik, hogy ez a helyzet azonos az „átállási költségek" forgatókönyvével, mivel mindkét esetben a kormány a rendszer állandó költségeinek ellentételezésére vezetett be pótdíjat. Úgy tűnik, ezt az irányvonalat támasztották alá egy, az Egyesült Királyságot érintő ügyben is ([17]).

Nincs hatás a versenyre és a kereskedelemre

(70) Az Asturiana de Zinc és az Alcoa azt állítják, hogy az alumínium- és cinkpiac sajátos tulajdonságai miatt az e fémek termelésében felhasznált villamos energia árával kapcsolatos valamely intézkedés nem lehet hatással az uniós kereskedelemre, mivel a fémek tőzsdei áruk és az áraikat világviszonylatban a Londoni Fémtőzsdén határozzák meg. Ilyen körülmények között, a helyi termelési költségekben tapasztalt ingadozások nem váltanak ki változásokat a világpiaci árakban.

(71) A két társaság úgy véli, hogy az EU-ban növekszik az alumínium- és cinktermelési hiány, miközben a keresletet egyre inkább harmadik országok exportjával elégítik ki.

(72) Ha az alumínium- és a cinkipar eltűnne Spanyolországból, a helyére nem jönne új uniós belépő, mivel az uniós (alumínium) üzemek már így is teljes kapacitáson üzemelnek, és egyetlen új belépő vagy meglévő termelő sem lenne ösztönözve a kapacitásának a növelésére, mert a jövőbeli megfizethető energia rendelkezésre állását illetően a hosszú távú kilátások bizonytalanok. A hiányt így kizárólag importból fedeznék.

(73) Az Alcoa továbbá azt állítja, hogy más uniós termelők érdekeit nem veszélyeztetik a tarifák, mivel olyan áron kínálják a villamos energiát, ami megegyezik az EU-25-ben más alumíniumtermelők által fizetett átlagárral.

Még ha az ipari megszakítható tarifák támogatásnak minősülnének is, az „létező támogatás" lenne

(74) Az energiaigényes felhasználók azt állítják, hogy a vitatott tarifák már léteztek Spanyolország uniós csatlakozása előtt.

(75) Bár a „G4 tarifa" megnevezést hivatalosan az 1986. március 6-i miniszteri rendelet vezette be, ténylegesen már létezett 1986. január 1-je, Spanyolország uniós csatlakozásának napja előtt, mivel megfelelt az 1983. október 14-i – azaz Spanyolország csatlakozását megelőző – miniszteri rendelet által létrehozott, korábbi „hosszú élettartamú ipari tarifa I"-nek. Valamennyi, az ipari tarifában részesülő villamos energia végfelhasználót automatikusan átváltották a G4 tarifára, amely ténylegesen ugyanaz a tarifa volt egy más néven.

(76) Az 1983-as miniszteri rendelet kifejezetten rendelkezik a többi megszakítható tarifáról is.

(77) Ezenfelül, az energiaigényes felhasználók szerint az intézkedés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet ([18]) 15. cikke alapján létező támogatásnak minősülne, a 10 éves jogvesztő határidő lejárta miatt.

([16]) A Bizottság 2001. július 25-i határozata, N 49/99 sz. állami támogatás – Spanyolország. A villamosenergia-piac átmeneti rendszere.
([17]) A Bizottság 2002. február 27-i, az Egyesült Királyságnak címzett levele (N 661/99. sz. állami támogatás).
([18]) HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

A visszafizettetést a jogos elvárások eleve kizárnák

(78) Az energiaigényes felhasználók úgy vélik, hogy még ha feltételezzük is, hogy a tarifák nem tekinthetők létező támogatásnak, a visszafizettetést eleve kizárná a jogos elvárás elve. A 2005-ös év egésze során a tarifák a gazdasági magánszereplők közötti közvetlen kifizetések voltak. A felhasználók nem láthatták előre, hogy a 2004 decemberében meghatározott tarifák egy 2006 júniusában elfogadott kormányzati intézkedés folytán támogatássá válnak. Akármilyen körültekintő, egyetlen gazdasági szereplő sem számíthatott ilyen változásra a jogi helyzetében. Ezért a felhasználók jogosan várták el, hogy a tarifáik nem tartalmaztak állami támogatást.

GALÍCIA ÉS ASZTÚRIA REGIONÁLIS KORMÁNYAINAK ÉSZREVÉTELEI

(79) Ami az energiaigényes felhasználóknak nyújtott esetleges támogatást illeti, Galícia regionális kormánya úgy véli, hogy a Bizottság tévedett, amikor a pool árat használta a piaci ár helyett, mivel az energiaigényes felhasználók rendszerint számottevően jobb feltételek mellett hosszú távú szerződéseket kötnek.

(80) Miután a spanyol piac liberalizációja még nem teljes és különösen a termelők és a nagyfogyasztók közötti kétoldalú szerződések hiányában, Galícia regionális kormánya szerint annak lenne értelme, ha a termelők által az ezen ügyfelek ellátásához kifizetett tényleges költségeket használnák referenciaértékként. Egy másik lehetőség lenne a referenciaérték-árnak a szakirodalom alapján történő megállapítása (Wilson, 1993. ([19]) és Castro-Rodriguez, 1999. ([20])), vagyis akár az energiaigényes felhasználók sajátos igényeinek megfelelő leghatékonyabb technológia költségeit, akár a villamos energia különböző napszakokban mért átlagos költségét vizsgálva. Az így megállapított referenciaérték-ár és a 2005-ben fizetett szabályozott tarifa közötti különbség sokkal kisebb lenne. Galícia regionális kormánya továbbá azzal érvel, hogy mindenesetre valamennyi spanyol felhasználó, beleértve az energiaigényes felhasználókat is, fogja idővel visszafizetni a 2005-ben alkalmazott alacsonyabb tarifák által okozott hiányt.

(81) Galícia regionális kormánya szerint ráadásul a tarifa rendszer 2005. évi állapotában, nem volt jogilag szelektív, mert az államnak nem állt szándékában a végfelhasználóknak valamilyen előnyt nyújtani, hanem csupán hibát követett el a piaci trendek és árak előrejelzésében, amikor 2004-ben meghatározta a tarifákat. Galícia regionális kormánya azt a következtetést is kétségbe vonja, miszerint a rendszer hatással volt az Európai Unión belüli kereskedelemre.

(82) Asztúria regionális kormányának észrevételei hasonlóak voltak a spanyol kormány észrevételeihez, amelyekre hivatkoztak.

SPANYOLORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

(83) Spanyolország fenntartja, hogy a szabályozott tarifa rendszer 2005-ben sem a végfelhasználók, sem az elosztók számára nem tartalmazott támogatást.

Nincs okozati összefüggés az állami intézkedés és a hiány között, valamint a hiány nem tulajdonítható az államnak

(84) Spanyolország fenntartja, hogy a hiány nem tulajdonítható az államnak, ugyanis előre nem látható külső körülmények okozták, nem pedig az állam egyes tevékenységek támogatására irányuló szándékos elhatározása.

(85) Spanyolország úgy véli, hogy az uniós jog 2005-ben nem zárta ki eleve az állam által meghatározott szabályozott tarifán történő ellátást. Az állami szabályozási beavatkozás így jogilag érvényes volt, mivel a nemzeti szuverenitás megnyilvánulása volt. A szuverenitás egyik ilyen előjoga a tarifák olyan módon történő meghatározásából áll, hogy a várható költségek igazodjanak a várható kereslethez.

(86) Spanyolország úgy véli, hogy a 2005. évi hiányt a nagykereskedelmi villamosenergia-árak kormányzati előrejelzése és a pool alapján ténylegesen elkönyvelt árak közötti eltérés okozta. 2005 rendkívül magas árait olyan előre nem látható okok hajtották fel, amelyek vis majornak minősülnek.

([19]) Wilson, R. (1993), *Nonlinear Pricing* (Nemlineáris árazás), Oxford University Press.
([20]) Castro Rodriguez, F. (1999), *Wright tariffs in the Spanish electricity industry, The case of residential consumption* (Wright tarifák a spanyol villamosenergia-iparban, A lakossági fogyasztás esete), Utilities Policy, 17-31. o.

(87) Mivel az állítólagos támogatást keletkeztető esemény a nagykereskedelmi árak előrejelzést meghaladó emelkedése volt, az állítólagos előny nem tulajdonítható egyetlen jogszabálynak sem. Még ha feltételezzük is, hogy ez az előny létezett (de nem ez az eset áll fenn), azt az állam szándékaitól független körülmények okozták volna. Spanyolország szerint a vis major fennállása megtöri az okozati összefüggést a tarifák szintjét meghatározó közigazgatási határozat és az állami támogatást előidéző versenyelőny között. Még ha feltételezzük is, hogy az okozati összefüggés objektív feltételei teljesültek (de nem ez az eset áll fenn), a szándékosság (tulajdoníthatóság) szubjektív feltétele az állam részéről hiányzik.

Állami források hiánya

(88) Spanyolország úgy véli, hogy a tarifák nem foglaltak magukban közpénzeket. Először, Spanyolország ebben a vonatkozásban azt állítja, hogy a pótdíj a Bíróság adójellegű járulékokról hozott ítélkezési gyakorlata értelmében nem „illeték", mivel nem az állam szedi be és nem felel meg egy adótehernek. Spanyolország szerint a pótdíj a tarifa szerves részét képezi és tarifa-jellegű. A tarifa tehát magánpiaci ár.

(89) Másodszor, a pénzt nem az állam szedi be és nem az állam által kijelölt alapba fizetik be. A tarifát az elosztók szedik be és nem az állam, ezért azok magánpiaci árak, amelyek (az LSE-ben meghatározott módon) a szereplők méltányos javadalmazását biztosítják. Nem adók és nem hatósági árak. Az állam semmit nem javadalmaz, mivel a rendszer a piaci erőkön keresztül biztosított javadalmazást a nem szabályozott tevékenységekért, illetve az állam által megállapított hozzáférési tarifákon keresztül a szabályozott tevékenységek vonatkozásában. Mivel egy ilyen jellegű rendszerben az állam nem visel terhet, a *Sloman Neptune* ügyben hozott ítélkezési gyakorlat szerint nem vontak be állami forrásokat ([21]). Továbbá ez a pénz soha nem folyik be az államkasszába, nem említik a költségvetési törvényekben, nem tartozik a Számvevőszék ellenőrzése alá, és nem lehet adminisztratív beszedési eljárások útján az adósoktól beszedni. A villamosenergia-rendszerrel szembeni adósságokra nem vonatkozik az állammal szembeni adósságokra alkalmazott kamatláb.

(90) Spanyolország megismételte, hogy ezeket a pénzeszközöket a spanyol szabályozó hatóság, a CNE kezeli, csupán elszámolási közvetítőként eljárva. Spanyolország kiemelte, hogy a Bizottság a spanyol átállási költségekről (SA. NN 49/99) szóló 2001. évi határozatában már megállapította, hogy „a pénzeszközök továbbítása a CNE-n keresztül lényegében elszámolási jellegű folyamat. A CNE nevén lévő számlára átutalt pénzeszközök soha nem váltak e szerv tulajdonává, és azonnal kifizették a kedvezményezetteknek, egy olyan előre meghatározott összegnek megfelelően, amelyet a CNE semmilyen módon nem képes módosítani." A Bizottság e megfontolás alapján azt a következtetést vonta le, hogy „nem [volt] olyan helyzetben, hogy megállapítsa, az átállási költség rendszer keretein belül meghatározott terhek bevételei állami forrásnak minősülnek vagy sem."

Nincs előny

(91) Spanyolország nem osztja a Bizottság azon nézetét, miszerint a szabályozott tarifák a végfelhasználóknak (vagy az elosztóknak) gazdasági előnyt nyújtanak.

(92) Ami a végfelhasználókat illeti, Spanyolország, miután megismételte, hogy a hiány vis maior eredménye, azt állítja, hogy a hiány nem szolgálta a nagyfogyasztók javát, mert kamatostul tovább lett hárítva a következő évek tarifáira. Az alacsonyabb villamosenergia-árból fakadó állítólagos gazdasági előny így csupán látszólagos, mivel a szabad piaci árakhoz viszonyított különbséget a fogyasztók kamatostul visszafizetik.

A szabályozott tarifákon történő ellátás általános gazdasági érdekű szolgáltatás

(93) Spanyolország úgy véli, hogy 2005-ben a szabályozott tarifák létezése nem ütközött az uniós jogba, mivel a piac valamennyi fogyasztó – ideértve a háztartásokat is – előtt történő megnyitásának határideje 2007. július 1-je volt.

([21]) A Bíróság C-72/91. és C-73/91. sz. egyesített ügyekben hozott 1993. március 17-i ítéletének 21. pontja: „A vitatott rendszer céljában, illetve általános struktúrájában nem törekszik arra, hogy olyan előnyt teremtsen, amely az állam számára további terhet jelent."

(94) Nevezetesen, a spanyol hatóságok szerint a villamosenergia-ellátás általános gazdasági érdekű szolgáltatás és az államnak be kell avatkoznia az egyetlen hálózat (természetes monopólium) fennállásából fakadó erőfölényes helyzetek miatti visszaélések megakadályozására.

(95) A tarifák megállapításának paramétereit objektív és átlátható módon határozták meg. Spanyolország nézete szerint a tarifák megállapításának összetett szabályozási kerete és az elszámolási eljárás bizonyítja, hogy a tarifa rendszer a rendszer költségeinek és bevételeinek alapos elemzésén, valamint a villamos energia kereslet elemzésén alapult.

Spanyolország vállalása

(96) Amint az megjegyzésre került a 25. és 26. preambulumbekezdésekben, a 2005-ben keletkezett hiányt éves részletekben fizetik vissza, az Euribor kamatlábon számított kamattal, de felár nélkül. Spanyolország az észrevételei sérelme nélkül vállalta, hogy az 1kV-nál nagyobb csatlakozással rendelkező üzleti felhasználóknak felszámított kamatlábat visszamenőlegesen megemelje. Az emelés a jelenlegi eljárás tárgyát képező azon üzleti felhasználóknak a 2005. évi hiányhoz való hozzájárulásával arányosan kerül meghatározásra, amelyeket a szabályozott integrált tarifán láttak el. Ez egy, az Euribor referencia kamatlábat 65 bázisponttal meghaladó felár alkalmazásával valósul meg, amely nagyjából összhangba hozza a hiány vonatkozásában az elkövetkező években alkalmazott kamatlábbal.

(97) Az érintett összeget a következőképpen vetik ki az üzleti felhasználókra: a 2005. évi hiány már visszafizetett részének éves részleteire tekintettel a hozzáférési tarifákban alkalmaznak egy egyszeri emelést; a még visszatérítendő összegekre tekintettel az egyes éves összegekre közvetlenül alkalmazzák a magasabb kamatlábat, ugyancsak magasabb hozzáférési tarifák formájában.

5. AZ INTÉZKEDÉS ÉRTÉKELÉSE

AZ EUMSZ 107. CIKKÉNEK (1) BEKEZDÉSE ÉRTELMÉBEN FENNÁLLÓ ÁLLAMI TÁMOGATÁS

(98) Valamely támogatás abban az esetben képez az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatást, ha a következő feltételek teljesülnek: az intézkedés a) a kedvezményezettet gazdasági előnyben részesíti; b) az állam vagy állami forrásból nyújtják; c) szelektív; d) hatással van a Közösségen belüli kereskedelemre és az Európai Unión belüli verseny torzításával fenyeget. Mivel e feltételek mindegyikének teljesülnie kell, a Bizottság az értékelését a kedvezményezetteknek nyújtott gazdasági előny fennállására korlátozza.

Gazdasági előny megléte

(99) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében a vállalkozások akkor részesülnek előnyben, ha olyan gazdasági előnyhöz jutnak, amelyben egyébként piaci feltételek mellett nem tudnának részesülni. Ebben az esetben az értékelésnek az kell megállapítania, hogy – a villamosenergia-rendszer 2005. évi hiányának visszafizetésére is tekintettel – volt-e pozitív különbség a 2005-ben meghatározott szabályozott tarifák és azon piaci árak között, amelyet a potenciális kedvezményezetteknek a tarifa rendszerükben vásárolt villamos energiáért és a nyújtott szolgáltatásokért kellett volna fizetniük. A piaci körülményekhez viszonyított bármilyen előnyt a tényleges piaci árakra való hivatkozással kell megállapítani. Mindkét kérdést, azaz a pool árak, a piaci árak és a szabályozott tarifák közötti pozitív különbségeket – vagy azok hiányát -, valamint a hiány visszafizetését az alábbiakban sorban megvizsgáljuk.

Összehasonlítás az átlagos villamos energia pool árakkal

(100) A villamos energia pool átlagos árai jelzik a nagykereskedelmi piac általános árszintjét. Ez az átlagos referenciaár 59,47 EUR/MWh volt 2005-ben, az év egészében. Amint az jelzésre és szemléltetésre került a 19. preambulumbekezdésben (1. diagram), 2005-ben hét egymást nem követő hónap során az átlagos nagykereskedelmi árak a valamennyi végfelhasználóra alkalmazott szabályozott integrált tarifákban foglalt villamosenergia-árak felett alakultak. A 2392/2004. sz. rendeletben meghatározott átlagos tarifaszint ezért úgy tűnik, hogy pozitív különbséget eredményezett valamennyi olyan végfelhasználó javára, amely a szabályozott tarifákat választotta, legalábbis 2005-ben a hónapok többségében.

(101) Az egy évnél rövidebb, néhány hónapos időszakok során azonban ilyen különbség nem keletkezett a 2005. január és május közötti öt hónapban. Így nem részesült előnyben a teljes szabályozott tarifa rendszer. Ezenfelül, ha összehasonlításra kerülnek az egy évnél hosszabb időszakok, például 2007. december 30-ig, a 2005 júniusa óta esetlegesen felhalmozott előnyt az átlagos pool árakban történt csökkenés több mint kiegyenlíti, mivel ez utóbbiak 2007. márciusában jelentősen csökkentek 37 EUR/MWh-ra, miközben a szabályozott integrált tarifákban foglalt árak ugyanazon időszak alatt 68 EUR/MWh körül voltak. 2006 októberétől az integrált tarifákban foglalt villamosenergia-árak valójában sokkal magasabbak voltak, mint a nagykereskedelmi ellátási árak (lásd 1. diagram). Következésképpen, ha a szabályozott tarifákban foglalt villamos energia költségeknél magasabbak a pool árak, a szabályozott tarifákon ellátott fogyasztók haszna és gazdasági előnyei kiegyenlíthetődnek amikor a pool árak alacsonyabbak, mint a villamos energia bennfoglalt költségei.

(102) Ebből az következik, hogy sem 2005-ben, az egy évnél rövidebb, néhány hónapos időszakokban, sem a 2005. év egy részét magában foglaló két éves időszakokban nem tűnik úgy, hogy a 2005-ben alkalmazott szabályozott tarifában foglalt energiaárak a villamos energia pool nagykereskedelmi áraival összehasonlítva előnyt biztosítottak volna a szabályozott tarifákon ellátott fogyasztói csoportnak. Azonban az egész villamosenergia-rendszer vonatkozásában befizetett hozzáférési díjakból és szabályozott tarifákból származó bevétel sem volt elég a rendszer 2005. évi szabályozott költségeinek fedezetére. Meg kell ezért vizsgálni, hogy a felállított mechanizmus elégséges-e a hiány visszafizetésének biztosítására.

A villamosenergia-rendszer 2005. évi hiányának visszafizetése

(103) Amint az a fenti 15. és 20-22. preambulumbekezdésekben ismertetésre került, a villamosenergia-rendszer 2005. évi elszámolásai tartalmazták a rendszer valamennyi szabályozott költségét és szabályozott bevételét, anélkül, hogy egyes bevételeket meghatározott költségekhez utaltak volna. Például a szállítási és az elosztási költségeket (4 410 millió EUR), illetőleg a kapcsolt energiatermelés és a megújuló energiaforrások támogatásának költségeit (2 701 millió EUR) nem osztották meg a szabályozott piac integrált tarifáiból származó szabályozott bevételek és/vagy a szabad piaci szabályozott hozzáférési díjak között, illetve nem e két bevétel típust megkülönböztetve finanszírozták. Valójában a rendszer valamennyi felhasználója részesül nyereségben, és várhatóan fedezni tudja a kapcsolt energiatermelés és a megújuló energiaforrások hatékony formáit szolgáló támogatás, vagy a szállítási és elosztási szolgáltatások költségeit. Ezen az egyes tarifákhoz tartozó nem halmozott költségeken alapuló rendszerben nem lehet utólagosan, objektíven a szabad piaci felhasználókhoz, illetőleg a szabályozott tarifális felhasználókhoz, valamint ez utóbbi csoporton belül, a 2005-ben alkalmazott 25 különböző tarifa kategóriához utalni az elosztási költségeket. Ebből az következik, hogy a 2005. évi hiányból származó lehetséges előnyöket, vagy azok hiányát, a villamosenergia-rendszer egésze szempontjából helytálló vizsgálni.

(104) Ebben a vonatkozásban Spanyolország olyan mechanizmust vezetett be, amely a 2005. évi hiány egészét hivatott visszafizettetni. Ez összhangban van a rendszer számviteli nyilvántartásaira abban az időszakban alkalmazott egyetemlegességgel. A rendszer költségeinek fedezetéhez szükséges, a villamosenergia-rendszer szabályozott bevételeiben tapasztalt hiányt a 809/2006. sz. királyi rendeletben előírt „kifejezetten meghatározott rendeltetésű hozzájárulás" útján beszedett forrásokkal pótolták. 2006 közepétől a visszatérítettés elkezdődött a szabályozott integrált tarifához 1,378 % értékben, a hozzáférési díjhoz pedig 3,975 % értékben adott pótdíj alkalmazásával, majd ezt követően olyan pótdíjakkal, amelyek szükségesek a 2020-ban befejeződő 14,5 év alatt, a 3,8 milliárd EUR plusz kamatok visszafizetésének biztosításához (lásd a fenti 25. és 26. preambulumbekezdést).

(105) Ebből az következik, hogy a 2005. évi hiány finanszírozására rendelt külön hozzájárulásból származó bevétel lehetővé teszi a rendszer felhasználóinak, hogy befizessék a villamos energia számláikat, egy olyan növekménnyel, ami a 2005. évi rendszer számviteli egyensúlyához utólagosan szükséges, jelentős időbeli eltolódással.

(106) Ilyen körülmények között a villamosenergia-rendszer 2005. évi hiányának visszafizetésére és a számviteli egyensúlyának visszanyerésére 2006-ban választott módszer egyetlen vitatható szempontja az éves visszafizetésekre eredetileg alkalmazott alacsony kamatláb, nevezetesen az Euribor referencia kamatláb felár nélkül. Amint az a 96. és 97. preambulumbekezdésekben részletesebben kifejtésre került, Spanyolország vállalta az ezen eljárás tárgyát képező üzleti felhasználókra alkalmazott kamatláb emelését. Spanyolország a referencia kamatlábon felül 65 bázis pontos felár alkalmazását vállalja.

(107) A 2005. évi hiány visszafizetésére eredetileg alkalmazott intézkedés e módosításának alkalmazása, amely kizárja a korrekciós mechanizmus alapján a legmagasabb szabályozott tarifákat fizető háztartásokat és kisvállalkozásokat, kiegyenlít bármilyen hipotetikus előnyt, amelyben a társaságok a kifizetések 2006-tól történő elhalasztása miatt részesülhettek. A pótdíjnak a tarifában történő alkalmazása továbbá azt jelenti, hogy a visszatérítettett teljes összeg minden egyes társaság esetében közvetlenül aránylik annak villamos energia fogyasztásához. Minél több villamos energiát fogyasztanak, annál magasabb a pótdíj.

Összehasonlítás a villamosenergia-piaci árakkal

(108) Másodszor, ahogy azt néhány érdekelt fél megjegyezte, a villamos energia pool-on jegyzett árak nem megfelelő referenciaértékek a nagyfogyasztók által szabályozott tarifák mellett fizetett villamosenergia-áraknak a piaci árakkal történő összehasonlításához. A villamosenergia-piaci szereplő OMEL 2005. évi jelentésében szereplő bizonyítékok alapján mindössze hét, a kereslet 5 %-át képviselő végfelhasználó szerezte be a villamos energiáját közvetlenül a pool-ból, szemben több száz ipari és nagy üzleti felhasználóval. Az ipari és más nagyfogyasztók, különösen azok az energiaigényes fogyasztók akiknél az energia a termelési költségeik jelentős részét teszi ki (az alumíniumtermelésben jellemzően 30-40 %-ot), előre látható ár és ellátási feltételeket igényelnek és érnek el. Ezeket a feltételeket a másnapinál hosszabb határidejű szerződésekben fektetik le. Az egy olyan másnapi piacon óránként jegyzett árak, mint például a villamos energia pool, a fogyasztók változatos portfólióját, ideértve a háztartásokat is, kiszolgáló szolgáltatók átlagos piaci árait szemlélteti. Ahhoz azonban nem szolgálnak megfelelő referenciaértékként, hogy az energiaigényes felhasználók által a szabad piacon, a másnapinál hosszabb határidejű szerződések alapján fizetendő árakat meghatározzák. Az eljárás megindításáról szóló határozatban kifejtett véleménnyel szemben a vizsgálat kimutatta, hogy az átlagos pool áraknál alacsonyabb szabályozott tarifák nem feltétlenül jelentenek az ipari felhasználók számára előnyt a piaci feltételekkel szemben, mivel a pool árak e felhasználók többsége számára nem piaci árak. Ez eloszlatja az ebben a vonatkozásban felvetett kételyeket.

(109) Ráadásul Spanyolországban 2005-ben a szabad piacra való váltás választása nem volt visszafordíthatatlan. A fogyasztók a szabályozott és a szabad piacon folyamatosan választhattak a legvonzóbb ajánlatok közül, ami az árak bizonyos fokú konvergenciájához vezetett. A szolgáltató kiválasztásának visszafordíthatósága szükségszerűen ahhoz vezet, hogy a nagykereskedelmi árak emelkedésének helyzetében, mint amilyen Spanyolországban 2005 áprilisától történt, a kiskereskedelmi piaci árak mégis csökkennek, miközben amikor a helyzet fordul, a legmagasabb szabályozott tarifák szintjét megközelítő, a szabad piaci árak növelésére irányuló, ezzel ellentétes ösztönzés jelenik meg.

(110) A független szolgáltatók szövetsége is megerősítette (42-49. preambulumbekezdések), hogy 2005-ben a szabad piaci szolgáltatóknak a szerződéseiket be kellett tartaniuk, vagy, amennyiben ez lehetséges volt, egyoldalúan fel kellett azokat bontaniuk, vagy máskülönben újra kellett tárgyalniuk az áraikat és felfelé kellett azokat igazítaniuk, vállalva azt a kockázatot, hogy az ügyfeleik a szabályozott piacra válthatnak. A szabad piaci szolgáltatók által viselt állítólagos veszteségek azt jelzik, hogy 2005-ben a szabad piaci árak, különösen a fenntartott egy éves szerződések esetén, a megfelelő szabályozott tarifa szintjéhez közel maradtak, és ennek megfelelően a szabályozott tarifák lényegében nem biztosítottak a tényleges szabad piaci árakkal szemben gazdasági előnyt.

(111) Ez így arra utal, hogy két hipotetikus versenyző ipari felhasználó, akik közül az egyik szabad piaci, 2005. januártól decemberig szóló egy éves villamosenergia-ellátási szerződés alapján működött, a másik pedig ugyanazon időszakban szabályozott tarifán szerezte be az ellátását, amennyiben minden más tényező megegyezik, hasonló villamosenergia-költségekkel szembesült. Valójában a szabályozott tarifák szintjének 2005-ben az volt az egyetlen hatása a szabad piaci árakra, hogy a szabad piaci felhasználók számára az áremelések korlátozásának közvetett előnyét biztosították, feltételezve, hogy az éven belül, vagy akár hosszabb távon, 2005 egésze során ezen emelések szerződés szerint lehetségesek voltak. A szabályozott tarifák nem torzíthatták a szabad, illetve a szabályozott piacon villamos energiát beszerző ipai felhasználók közötti tényleges vagy potenciális versenyt.

(112) Harmadszor, a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában különösen a 2005-ben a nagy ipari fogyasztókra alkalmazott 23,9 EUR/MWh (G4 tarifa), illetve a megszakítható ellátásban részesülő nagy ipari fogyasztókra alkalmazott 27,0 EUR/MWh (például a 3.4 tarifa) alacsony szabályozott tarifa szintekre hivatkozott, amint az a fenti 30. preambulumbekezdés 3. táblázatában ismertetésre került. Egyes harmadik felek rámutattak, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban kifogásolt szabályozott tarifa szintek nem tarifák, hanem engedménnyel csökkentett átlagárak. Engedmények nélkül, a 2392/2004. sz. rendeletben ténylegesen meghatározott és az 1. táblázatban ismertetett alap tarifa szint 56,12 EUR/MWh (3.4 tarifa), illetve 25,44 EUR/MWh (G4 tarifa) volt.

(113) Ebben a vonatkozásban a hivatalos vizsgálat arra szolgáltatott bizonyítékot, hogy az eljárást megindító határozatban említett, az ipari felhasználókra alkalmazott szabályozott tarifák a teljes, 2005. januártól decemberig terjedő időszakban az alkalmazott piaci árak szintjén voltak, az alábbiak szerint:

(114) Először is, bebizonyították, hogy létezett egy 34,45 EUR/MWh kétoldalú piaci ár, amelyet 2005-ben a szabad piacon az energiaigényes felhasználókra alkalmaztak (55-57. preambulumbekezdések). Ez a piaci ár, a hivatalos vizsgálat megindításáról szóló határozatban hozzáadott átlagos 10 EUR haszonkulcsnál kisebb haszonkulccsal, a legalacsonyabb szabályozott tarifához (G4), azaz 25,44 EUR/MWh-hoz közeli ellátási költséget jelentett (23,9 EUR/MWh átlagos utólagos ár). Amikor figyelembe vesszük a szabályozott tarifán történő ellátással kapcsolatos objektív különbségeket, mint például a 9,7-szer nagyobb ellátási mennyiségeket, a feszültségszabályozó berendezésekbe történt beruházásokat és a fizetési határidőket, az a tény, hogy a szabályozott tarifa alacsonyabb volt, nem tűnik úgy, hogy jogtalan gazdasági előnyt biztosított volna a kedvezményezetteknek.

(115) Másodszor, a rendelkezésre álló bizonyítékok kimutatták, hogy 2004 decemberében az alapterhelésre vonatkozó, 31,05 EUR/MWh határidős piaci áron alapuló egy éves szerződéseket 2005. január és december közötti ellátásra lehetett megkötni. Az erőteljes terhelésmodulációt alkalmazó, megszakítható ipari felhasználók számára rendelkezésre állt egy 36,67 EUR/MWh értékű végső piaci ár (kiegészítő szolgáltatásokkal és hozzáférési tarifával), amely alacsonyabb mint a vonatkozó alaptarifa szint (3.4 tarifa) (lásd a fenti 16., 18. és 58. preambulumbekezdéseket).

(116) A keresletoldali szabályozásért (például terhelésmoduláció, megszakíthatóság) a szabályozott tarifákból rendelkezésre álló további árengedmények a szabályozott piacon az e szolgáltatásokat alkalmazó felhasználók számára alacsonyabb átlagos árakat tettek lehetővé ([22]). Ezek az engedmények, amelyekkel az eljárás megindításáról szóló határozat kifejezetten nem foglalkozott, a hálózaton végzett olyan értékes keresletoldali szolgáltatásokat javadalmaztak, amelyeket a kereskedelmi vagy ipari folyamatokra előírt kiigazítások, beruházások vagy korlátozások tettek szükségessé. A terhelésmoduláció a fogyasztás és a feszültség villamosenergia-hálózati csökkentése érdekében az energiaigényes ipari vagy kereskedelmi folyamatok végzését csúcsidőszakok helyett völgyidőszakokban követeli meg. Ugyanilyen módon a hálózatnak nyújtott megszakíthatósági szolgáltatások gazdasági szempontból hasznosak, mivel a kérdéses ipari felhasználó vonatkozásában lehetővé teszik, hogy a rendszer üzemeltetője az ellátást rövid időre (néhány másodperctől két óráig), illetve hosszú időre (egytől tizenkét óráig) megszakítsa, ahogy az Spanyolországban, a vonatkozó szabályozott tarifák esetében is történt.

(117) A villamosenergia-ellátás folytonosságának biztosításában e szolgáltatások hasznát az uniós jogszabályok elismerik. A villamosenergia-ellátás biztonságát és az infrastrukturális beruházások védelmét célzó intézkedésekről szóló, 2006. január 18-i 2005/89/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv előírja a tagállamok számára, hogy a kereslet és a kínálat közötti egyensúly fenntartása érdekében legyenek figyelemmel a keresletoldali szabályozási technológiákra, valamint hozzanak a megszakítható szerződések használatát gátló akadályokat felszámoló intézkedéseket ([23]). Ezek a szolgáltatások a hálózattal szembeni villamos energia keresletnek a kínálattal való összhangját biztosító, a hálózat üzemeltetője által használt más szabályozási módokat kiegészíthetnek, vagy akár azokat helyettesíthetnek is, ezáltal elkerülve a megszakításokat és az áramszüneteket, amelyek társadalmi és gazdasági szempontból is költségesek, és szankciókat vagy kötelezettségeket vonhatnak maguk után.

(118) Kifejezetten Spanyolország esetében, a más tagállamokkal való jelentős összekötő kapacitás hiánya, valamint az ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-ellátás jelentős részesedése 2005-ben ezeket az szolgáltatásokat különösen értékessé tette. A Red Eléctrica de España, spanyol hálózatüzemeltető által vásárolt kiegyensúlyozási szolgáltatások költségei szemléltetik milyen mértékűek a villamosenergia-rendszerben elkerülhető költségek, illetve milyen mértékű a gazdasági értékük. 2005-ben a Red Eléctrica de España átlagosan 65 EUR/MWh-át fizetett az energiát növelő másodlagos szabályozási szolgáltatásokért (a hálózat kiegyensúlyozása érdekében további, 15 másodperc és 15 perc közötti kapcsolt energia hozzá adása); (a másodlagos szabályozási energiatartalékok helyreállítását szolgáló további, 15 perc és 2 óra közötti kapcsolt energia hozzáadásával) az energia növelés harmadlagos szabályozásának átlagos ára 2005-ben 78 EUR/MWh volt, amely 600 EUR/MWh-ig emelkedett ([24]). A kereslet kiegyenlítéséért és csúcsidőszakokból való kivonásáért (terhelésmoduláció), illetve a kritikus helyzetekben való csökkentésére kapacitás biztosításáért (megszakítható szolgáltatások) a vonatkozó szabályozott tarifák engedményei (például 32 EUR/MWh körül a 3.4 tarifa esetében) gazdaságilag indokoltnak tűnnek.

(119) A keresletoldali szabályozási intézkedésekért nyújtott ilyen jellegű engedmények hiányában a nagyfeszültségű hálózathoz kapcsolt felhasználók szabályozott tarifái (1.4 és 2.4 tarifák) sokkal magasabb szinten álltak: az alaptarifa esetében 58 EUR és 61 EUR/MWh között, illetve az átlagos tényleges ár esetében 76,2 EUR/MWh-n. Ha ezt

([22]) A fő forrás, amelyből az eljárás megindításáról szóló határozatban szereplő számadatok származnak a következő CNE jelentés: „El Consumo Eléctrico en el Mercado Peninsular en el Año 2005", 2006.7.25., 2. szakasz. A jelentésben jelezték, hogy a (megszakítható és időintervallumonkénti energia tarifát fizető) nagy ipari fogyasztók esetében a termelési folyamatok kiigazítását igénylő, völgyidőszaki ellátással járó jelentős terhelésmoduláció a meghirdetett tarifákból lényeges engedményeket tesz lehetővé.

([23]) HL L 33., 2006.2.4., 22. o.; lásd a 3. cikk (3) bekezdésének c) pontját és az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontját.

([24]) *El Sistema Eléctrico Español 2005*, 54. és 55. o., Red Eléctrica de España.

összehasonlítjuk a 2005. január és december közötti időszakban elérhető 31,05 EUR/MWh határidős piaci árral, a piaci árak nem tekinthetőek a nagy fogyasztású ipari és kereskedelmi felhasználók túlnyomó többségére alkalmazott szabályozott tarifáknál magasabbnak.

(120) Ebből az következik, hogy bár a villamosenergia-poolon jegyzett árak nem megfelelő referenciaértékek a nagy ipari és kereskedelmi felhasználók által fizetett villamosenergia-árakkal történő összehasonlításhoz, a 2005-ben szabályozott tarifán ellátott végfelhasználók villamosenergia-ellátására alkalmazható tényleges piaci árak összhangban voltak a szabályozott tarifák vonatkozó szintjeivel.

6. AZ INTÉZKEDÉSRŐL LEVONT KÖVETKEZTETÉSEK

(121) A Bizottság a fenti megfontolások fényében úgy véli, hogy bebizonyosodott, hogy először is a szabályozott integrált tarifákon villamos energiában részesült társaságokat e tarifák szintje nem jutatta előnyhöz, valamint másodszor, szem előtt tartva Spanyolország vállalását az intézkedés módosítására, a megfelelő kamatlábon számított kamatot fogják felszámítani, amiért egyes társaságok a villamosenergia-számláik egy részét 2005-ben késedelmesen fizették ki.

(122) A szóban forgó intézkedés így nem foglal magában az üzleti felhasználóknak kedvező gazdasági előnyt. Mivel az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének feltételei kumulatívak, nincs szükség annak vizsgálatára, hogy a többi feltétel teljesült-e.

(123) A Bizottság ezért azt a következtetést vonja le, hogy tekintettel a végfelhasználók villamosenergia-rendszer felé fennálló tartozásának visszafizettetése céljából Spanyolország által hozott intézkedésekre, a 2005-ben végrehajtott szabályozott tarifarendszer az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében nem eredményezett állami támogatást. Ez a következtetés a panaszban szereplő helyzetre és időszakra vonatkozik, a Spanyolország által 2005. után hozott intézkedések vonatkozásában a Bizottság által esetlegesen végzett bármilyen értékelés sérelme nélkül,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Spanyol Királyság által 2005-ben végrehajtott szabályozott tarifarendszer az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében nem minősül állami támogatásnak.

2. cikk

Ennek a határozatnak a Spanyol Királyság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2014. február 4-én.

a Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
alelnök